निम्न संस्थाहरुद्धारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :
विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली
कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ –कृषि उद्यम केन्द
उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

प्रमूख बुँदाहरु

- *उच्च खाद्यान्न मूल्य उल्लेख्य चासोको विषय रहेको छ । नेपाल राष्ट बैंक द्वारा उपलब्ध गराईएको पछिल्लो तथ्याङ्ग अनुसार खाद्य पदार्थको वार्षिक मूल्य बृद्धि १७.८ प्रतिशत भन्दा बढी पाईएको छ जुन गत महिनाको तुलनामा लगभग २ प्रतिशत भन्दा बढी हो । उच्च खाद्यान्न मूल्यले समग्रमा उपभोक्ता मूल्यमा बृद्धि भएकोछ, जुन ११.३ प्रतिशत सम्म अनुमान गरिएको छ ।*
- *वर्षे बाली भित्रचाइएको हुनाले गत महिनामा मुख्य अन्नपातहरुको मूल्य सामान्यत: स्थिर नै रह्यो । यद्यपि, उत्पादन राम्रो नभएका कारण सामान्यतया अपेक्षा गरे अनुरुप मुख्य खाद्य वस्तुहरुको मूल्य उल्लेख्य रुपमा घट्न सकेन ।*
- *पोखरामा हलसालै देखा परेको बर्ड फ्लूको कारणले आउँदो महिनाहरुमा कुखुरा पालन व्यवसाय र मूल्यमा उल्लेख्य प्रभाव पर्न सक्नेछ । नेपालमा यो भन्दा पहिले पनि बर्ड फ्लूको माहामारीले कुखुरा पालन व्यवसायमा नराम्रो प्रभाव पारेको थियो ।*

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

• गत महिनामा नेपालभर मुख्य खाद्य वस्तुहरुको मूल्य सामान्यतया स्थिर रह्यो । विश्व खाद्य कार्यक्रम र कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयद्वारा नियमित अनुगमन गरिने बजारहरुमा मोटा चामलको मूल्य रु. ३२ प्रति किलो (गत महिनाको तुलनामा ३ प्रतिशतले कम) र राष्ट्रिय स्तरमा गहुँको औसत मूल्य रु. ३५ प्रति किलो (गत महिनाको तुलनामा १ प्रतिशतले बढी) भएको पाईयो । हालै भित्रचाइएको वर्षे बालीले बजारको खाद्य संचिती पुन परिपूर्ति गरेको हुनाले अन्नको मूल्य सामान्यत स्थिर रह्यो । यद्यपि, धानको उत्पादन कम हुनाले, वर्षको यस समयमा सामान्यतया आशा गरे अनुरुप खाद्यान्न मूल्य उल्लेख्य रुपमा घट्न सकेन ।

• राष्ट्रिय स्तरमा खाद्यान्नको मूल्य बृद्धि अझै पनि मुख्य चासोको विषय रहेको छ । १२ महिना अगाडीको तुलनामा कालो दालको मूल्य ४४ %, गहुँको पिठोको मूल्य २५ %, मुसुरोको मूल्य २५ % र मोटा चामलको मूल्य १४ % ले बृद्धि भएको पाईयो । यस आधारमा नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा प्रकाशित गरिने खाद्य पदार्थको वार्षिक मूल्य बृद्धि तथ्याङ्ग पनि आउँदो महिनामा बढ्न सक्ने अनुमान छ । गत १२ महिनाको अवधिमा खाने तेल मात्र उल्लेख्य रुपमा मूल्य बृद्धि नभएको वस्तु हो ।

• हालै भित्रचाइएको आलु बालीले आलुको मूल्य उल्लेख्य रुपमा घटाउन मद्दत गरेको छ; जसको मूल्य गत महिनाको तुलनामा देश भर लगभग १७ प्रतिशतले कम भएको छ । यद्यपि, आलुको राष्ट्रिय स्तरमा औसत मूल्य अहिले सम्म पनि रु. १५ प्रति किलो छ जुन गत वर्ष यहि समयको तुलनामा अझै बढी हो ।

• हालसालै पोखरामा बर्ड फ्लू देखा परेको छ । प्रत्यक्ष अनुगमनका लागि प्रभावित क्षेत्रमा द्रुत कार्य दल पठाई सकिएको छ । महामारी फैलनबाट रोक्नका लागि करिव १०,००० को संख्यामा कुखुरा, हाँस र अन्य पंक्षिहरु नष्ट गरिन सक्ने वताइएकोछ । कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले प्रभावित क्षेत्रमा पशुजन्य उत्पादन आयात तथा निर्यात गर्नबाट रोक लगाएको छ । यस अघि पूर्वी तराइका जिल्लाहरुमा बर्ड फ्लु भएपछि काठमाडैमा कुखुराको मासुको मुल्यमा उच्च बृद्धि भई रु २८०।- प्रति किलो हुन पुग्यो ।

• ताप्लेजुङ्ग, शंखुवासभा जस्ता पुर्वि जिल्लाहरुमा अलैंचीको उत्पादन गत वर्षको तुलनामा ३० देखि ४० % ले घटेतापनि अलैंचीको मूल्य गत वर्ष रु. १७५ प्रति किलो बाट यस वर्ष रु. ४००-५०० प्रति किलो भई अत्यधिक मूल्य बृद्धि भएको हुनाले यी जिल्लाहरु लाभान्वित भएका छन् ।

• खाना पकाउने ग्यासको मूल्य रु. १,१२५ बाट बृद्धि भएर रु. १,२५० भएको छ, जसवाट खासगरी शहरी घर परिवारहरु प्रभावित हुनेछन् । नूनको मूल्य पनि प्रति किलो रु. ११ बाट रु. १५ भएको छ ।

आपूर्ति

• गत महिनामा नेपालभर सामान्यतया आपूर्तिमा सुधार आयो । कर्णाली राजमार्ग पुन सुचारु हुनाले उपभोक्ता बजारहरुमा आपूर्ति र मूल्य दुवैमा सुधार आयो । आपूर्तिमा सबै भन्दा महत्वपूर्ण सुधार जुम्ला जिल्लामा आएको छ जहाँ चामलको मूल्यमा गत महिनाको तुलनामा २३ प्रतिशतले कमी आएको छ । हालै भित्रचाइएको वर्षे बालीले विभिन्न बजारहरुमा आपूर्ति बढाएको छ ।

• गत महिनामा ताप्लेजुङ्ग, पाँचथर, सप्तरी र सिरहाको बजारहरुमा बन्दले उल्लेख्य असर पुर्यायो । गत महिना ताप्लेजुङ्ग बजार १५ दिन बन्द हुनाले आपूर्तिमा उल्लेख्य प्रभाव पर्यो ।

बजारको पुर्वानुमान

• धानको उत्पादनमा आएको ह्रासले (कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय द्वारा अनुमान गरेको आधारमा गत वर्षको तुलनामा राष्ट्रिय स्तरमा ११.१% ले ह्रास आएको) आगामि महिनाहरुमा चामलको मूल्य बृद्धि हुने देखिन्छ । अर्को मुख्य बाली नभित्रचाए सम्म अन्नपातको मूल्य बृद्धि कायमै रहने अनुमान छ । हिउँदे बाली गहुँ र जौ चैत्र देखि भदौ महिना सम्म भित्रचाइनेछ भने अर्को मुख्य बाली धान मंसिरमा मात्र भित्रचाइनेछ ।

उल्लेख्य मूल्य परिवर्तन (गत महिना)

जिल्ला/ खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
मूख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक बृद्धि			
चिनी	औसत ९९	२०%	स्थानीय तथा क्षेत्रिय रुपमा कम उत्पादन- भारतमा भएको अभाव ।
मूख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक कमी			
आलु	औसत ३०.५	-१७%	हालसालै बाली भित्रचाइएको ।

१८ महिनाको औसत मल्य *

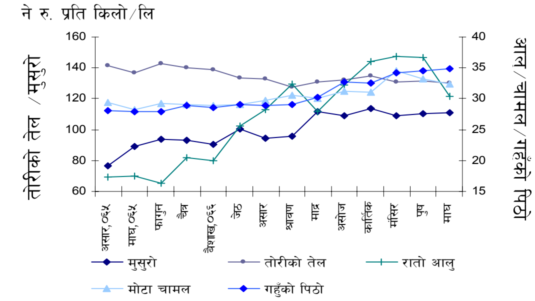

%मूल्यमा परिवर्तन (१ महिना/१ वर्ष)**

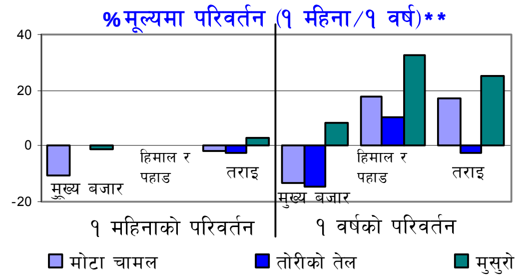

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) गुगल ग्रुपको विद्युतय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=er मा हेर्न सकिनेछ ।

† मूल्यहरु पौष महिनाको मूल्य संग सम्बन्धित छ ।

* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिईएको बजारहरुबाट लिइएको हो । तर सडक नपुगेको हिमाली तथा पहाडी बजारहरु समावेश छैनन् ।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्बन्धित छ ।

नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली
Nepal Khadhya Suraksha Anugaman Pranali (NeKSAP)
Nepal Food Security Monitoring System

बजार अवलोकन-२१ *विभिन्न बजारहरुमा प्रमुख खाद्य बस्तुहरुको खुद्रा मूल्य*

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
मुख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटो चामल	३२.०	-२०.०	-२०.०	-२०.०	▼	▼	▼
	गहुँको पिठो	२८.०	३.७	७.७	-१८.८	▶	▶	▼
	भटमासकोतेल	९७.०	११.५	११.५	-२२.४	▲	▲	▼
	कुखुराको मासु	२८०.०	१२.०	१२.०	६७.२	▲	▲	▲
	तोरीको तेल	१०७.०	०.०	०.०	-१९.२	▶	▶	▼
	मास	१३३.०	४.७	४.७	५५.६	▶	▲	▲
	मूसूरो	१०७.०	१.९	१.९	९.७	▶	▶	▶
	रातो आलु	३२.०	-२७.३	-२७.३	७३.०	▼	▼	▲
पोखरा	मोटो चामल	३४.४	-१.७	-१.७	-७.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३२.०	-५.९	१.३	१४.३	▼	▶	▶
	भटमासकोतेल	११०.०	१०.०	-८.३	-१५.४	▲	▶	▼
	कुखुराको मासु	२४०.०	०.०	-७.७	२.१	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१४०.०	०.०	३.७	-९.७	▶	▶	▶
	मास	१२२.०	-६.२	२२.०	५२.५	▼	▲	▲
	मूसूरो	१०७.०	-४.५	-१४.४	७.०	▶	▼	▶
	रातो आलु	३५.०	-२२.२	-१६.७	७९.५	▼	▼	▲
क्षेत्रीय तराई बजार								
बिराटनगर	मोटो चामल	२५.०	-३.८	-३.८	४.२	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२४.०	-२.४	०.०	-११.१	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९३.०	३.३	३.३	-१९.१	▶	▶	▼
	कुखुराको मासु	२५०.०	२८.२	-८.१	२८.२	▲	▶	▲
	तोरीको तेल	१२८.०	०.०	०.०	०.४	▶	▶	▶
	मास	१२०.०	२६.३	२६.३	५८.४	▲	▲	▲
	मूसूरो	१००.०	०.०	-२.०	३२.०	▶	▶	▲
	रातो आलु	३२.०	-११.१	-५.९	१४१	▼	▶	▲
बिरगंज	मोटो चामल	२७.०	-३.६	०.०	१९.५	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२४.०	०.०	०.०	१५.९	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	९४.०	-९.६	-१४.५	-१४.५	▼	▼	▶
	कुखुराको मासु	२५०.०	०.०	११.६	३८.९	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	११०.०	-४.३	-४.३	-११.३	▶	▶	▶
	मास	७८.०	-४.१	-२.५	११.१	▶	▶	▶
	मूसूरो	१०४.०	४.०	-५.५	-	▶	▶	-
	रातो आलु	२६.०	-२३.५	-१८.८	१३६	▼	▼	▲
नेपालगंज	मोटो चामल	३०.०	७.१	१५.४	४२.९	▲	▲	▲
	गहुँको पिठो	२४.०	-४.०	०.०	१७.१	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	९०.०	०.०	- १२८.२	-२३.९	▶	▼	▼
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	तोरीको तेल	१००.०	-७.४	-२५.९	-२३.१	▼	▼	▼
	मास	९५.०	-६.९	१३.१	४८.४	▼	▲	▲
	मूसूरो	१००.०	०.०	-१६.७	१७.६	▶	▼	▲
	रातो आलु	२०.०	-३३.३	-३३.३	१२२	▼	▼	▲
धनगढी	मोटो चामल	२७.१	०.०	४.२	२३.२	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२६.०	०.०	४.०	४४.४	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	७०.०	-	-६.७	-१७.६	-	▶	▼
	कुखुराको मासु	३००.०	०.०	५१.९	५०.०	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१२०.०	०.०	०.०	२०.०	▶	▶	▲
	मास	१२०.०	-४.८	०.०	८४.६	▶	▶	▲
	मूसूरो	११०.०	१०.०	-८.३	२२.२	▲	▶	▲
	रातो आलु	२०.०	-२०.०	-५०.०	८१.८	▼	▼	▲

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५% सम्म , ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिन्छ ।

* अन्य कुनै खाद्यन्नको बिकल्प नभएकाले, दिईएको मूल्य नेपाल खाद्य संस्थानद्वारा उपलब्ध गराईएको चामलको मूल्य हो ।

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
भैरहवा	मोटो चामल	२४.०	-७.७	-४.०	-४.०	▼	▶	▶
	गहुँको पिठो	२५.०	०.०	-७.४	४.२	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९५.०	५.६	-३.१	- २०.८	▲	▶	▼
	कुखुराको मासु	२८०.०	०.०	२४.४	६४.७	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१५०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मास	११०.(०	१०.०	२२.२	५७.१	▲	▲	▲
	मूसूरो	१२५.०	०.०	४.२	२७.६	▶	▶	▲
	रातो आलु	२०.०	- ४२.९	- ३७.५	१५०	▼	▼	▲
सडकको पहुंच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
धनकुटा	मोटो चामल	२६.०	०.०	०.०	८.३	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३०.(०	३.४	०.०	१३.२	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१०५.०	५.०	५.०	- १९.२	▶	▶	▼
	कुखुराको मासु	२१३.०	०.०	- ३५.५	- १४.८	▶	▼	▶
	मास	१००.०	०.०	११.१	१७.०	▶	▲	▲
	मूसूरो	११०.०	०.०	०.०	१८.९	▶	▶	▲
	रातो आलु	३५.०	-१२.५	-१६.७	९४.४	▼	▼	▲
रोल्पा	मोटो चामल	३५.०	०.०	०.०	३४.६	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	५०.०	११.१	४२.९	५६.३	▲	▲	▲
	भटमासकोतेल	१२०.०	०.०	-११.१	-११.१	▶	▼	▶
	कुखुराको मासु	२००.०	-९.१	- २०.०	-१.२	▼	▼	▶
	मास	१२०.०	०.०	१४.३	४१.२	▶	▲	▲
	मूसूरो	१२०.०	०.०	०.०	३३.३	▶	▶	▲
	रातो आलु	४०.०	०.०	२५.०	६०.०	▶	▲	▲
सांफेबगर	मोटो चामल	३०.०	०̇०	०.०	२०.०	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	३०.०	०.०	४२.३	०.०	▶	▼	▶
	भटमासकोतेल	-	-	-	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	मास	१२०.०	०.०	२०.०	५०.०	▶	▲	▲
	मूसूरो	१२०.०	०.०	२०.०	५०.०	▶	▲	▲
	रातो आलु	५०.०	०.०	२५.०	२५.०	▶	▲	▲
जुम्ला	मोटो चामल	६५.०	०.०	४४.४	४४.४	▶	▲	▲
	गहुँको पिठो	९०.०	०.०	५०.०	१००.०	▶	▲	▲
	भटमासकोतेल	१६०.(०	०.०	०.(०	६.७	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मूसूरो	१२०.०	०.०	०̇०	४९.१	▶	▶	▲
	रातो आलु	२५.०	०.०	२५.०	२६.६	▶	▲	▲
सडकको पहुंच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
हुम्ला	मोटो चामल *	३५.०	-	९.४	-१२.५	-	▶	▶
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	भटमासकोतेल	३००.०	०.०	६०.०	७.१	▶	▶	▶
	सिमी	८०.०	१४.३	-	६०.०	▲	▲	▲
	मुसुरो	२३०.०	-	३३.३	-	-	-	-
	रातो आलु	४०.०	०.०	०.०	१००	▶	▲	▲
डोल्पा	मोटो चामल	९०.०	०.०	०.०	१२.५	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	१०५.०	०.०	०.०	१६.६	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	२००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	सिमी	१२५.०	०.०	०.०	४.१७	▶	▶	▶
	मास	१७०.०	०.०	०.०	१३.३	▶	▶	▶
	मूसूरो	२००.०	०.०	०.०	११.१	▶	▶	▶
	रातो आलु	४०.०	०.०	०.०	३३.३	▶	▶	▲
बाजुरा	मोटो चामल	५०.०	११.१	११.१	४२.९	▲	▲	▲
	गहुँको पिठो	४६.०	९.५	२.२	९.५	▲	▶	▶
	सिमी	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मूसूरो	१३०.०	-	१८.२	१८.२	-	▲	▲
	रातो आलु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	▲	▲	▶

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP)
गुगल ग्रुपको विद्युतिय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=er मा हेर्न सकिनेछ ।

[illegible] अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि ब्यवसाय प्रबर्धन तथा बजार बिकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा तयार पारीएको हो । यो मूल्य तथा बजारको बिकास क्रम बारेमा समयानुकुल सूचना र पूर्व जानकारी प्रदान गर्नकोलागि गरीएको पहल हो ।खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामाग्रीहरु NeKSAP को विद्युतिय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=en मा हेर्न सकिनेछ ।न्य जानकारीकोलागि सम्पर्क : खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण इकाई, विश्व खाद्य कार्यक्रम, पाटन ढोका, ललितपुर, पो. ब. १०७, टेलिफोन : ५५४२६०७ –२४२–५

यो परियोजना युरोपियन युनियन अन्तर्गत खाद्य सहयोग कोषको सहयोगमा संचालित छ । यस बुलेटिनमा प्रकाशित विचारहरुले युरोपियन कमिसनको विचारहरुलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ भन्ने कुनै जरुरी छैन ।